

ONKOLOGINIŲ SUSIRGIMŲ SITUACIJA LAZDIJŲ RAJONO SAVIVALDYBĖJE 2010 m.

Medikai nuolat akcentuoja, kad laiku – ankstyvos, pačios pradinės stadijos – nustatytas vėžys turi didesnę gydymo sėkmę, lemia geresnę gyvenimo kokybę. Todėl siekiant užkirsti kelią vėžiniams susirgimams, ypatingą reikšmę turi šių susirgimų profilaktika arba prevencija.

Lietuvoje įgyvendinamos keturios vėžio kontrolės programos: gimdos kaklelio, krūties, prostatos ir storosios žarnos. Visos jos finansuojamos iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo (PSDF) biudžeto.

Pagal Vilniaus universiteto Onkologijos instituto Vėžio kontrolės ir profilaktikos centro Vėžio apskaitos skyriaus 2009 m. ir 2010 m. pateiktą informaciją apie Lazdijų rajono savivaldybėje pirmą kartą išaiškintus ikivėžinius ir ankstyvus onkologinius susirgimus, matyti, kad mūsų rajono savivaldybėje 2010 m. sumažėjo išaiškintų piktybinių navikų skaičius (nuo 128 atvejų 2009 m. iki 105 atvejų 2010 m.). Šiuo laikotarpiu stebimas ir išaiškintų navikų in situ atvejų skaičius (nuo 9 atvejų 2009 m. iki 5 atvejų 2010 m.).

2010 m. Lazdijų rajono savivaldybėje aktyviausiai buvo vykdoma gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinių priemonių programa. Gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinė programa buvo pirmoji vėžio prevencijos programa, pradėta įgyvendinti šalies mastu. Programa skirta moterims nuo 25 iki 60 metų. Pagal ją kartą per trejus metus atliekamas citologinio tepinėlio tyrimas. 2010 m. Lietuvoje Lietuvos vėžio registro preliminariais duomenimis, 2010 m. nustatyti 455 Ca in situ atvejai ir 393 I–IV stadijų gimdos kaklelio vėžio (iš jų – 154 pirmos stadijos) atvejai. Vilniaus teritorinės ligonių kasos duomenimis, 2010 m. 1640 mūsų rajono savivaldybės moterų galėjo pasinaudoti šia prevencine programa, 844 moterys buvo informuotos apie tokią galimybę. 2010 m. laikotarpiu Lazdijų rajono savivaldybėje Vilniaus universiteto Onkologijos instituto Vėžio kontrolės ir profilaktikos centro Vėžio apskaitos skyriaus preliminariais duomenimis, buvo nustatyti 4 gimdos kaklelio Ca in situ atvejai ir 4 I–IV stadijų gimdos kaklelio vėžio, iš jų – 2 atvejai I stadijos. 1 gimdos kaklelio vėžio atvejis registruotas 15-34 m. amžiaus moterų grupėje, 1 – 35-49 m. amžiaus moterų grupėje ir 2 atvejai – 50-64 m. amžiaus moterų grupėje. Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registro duomenimis, 2010 m. nuo gimdos kaklelio piktybinių navikų mirė 3 Lazdijų rajono savivaldybės moterys.

Priešinės liaukos vėžio ankstyvosios diagnostikos priemonių programa skirta vyrams nuo 50 iki 75 metų bei vyrams nuo 45 metų, kurių tėvai ar broliai yra sirgę prostatos vėžiu. Pagal šią

programą kartą per dvejus metus atliekamas kraujo tyrimas, parodantis prostatos specifinio antigeno (PSA) koncentraciją kraujyje. Lazdijų rajono savivaldybėje vykdomos priešinės liaukos vėžio ankstyvosios diagnostikos priemonių programoje, Vilniaus teritorinės ligonių kasos duomenimis, 2010 m. galėjo dalyvauti 1425 vyrai, iš jų – 514 buvo informuoti apie tokią galimybę.). Lietuvoje 2010 m. įtarus patologiją urologo konsultacijai nusiųsti daugiau nei 3 tūkst. vyrų, iš jų 1,8 tūkst. atvejų buvo nustatytas vėžys. Preliminariais duomenimis, 2010 m. Lazdijų rajono savivaldybėje buvo nustatyti 7 I–IV stadijų priešinės liaukos vėžio atvejai, iš jų – 1 atvejis I stadijos, 1 – II stadijos, 3 – III stadijos ir 2 – IV stadijos. 2 atvejai registruoti 50-64 m. amžiaus vyrų grupėje, 3 atvejai – 65-74 m. amžiaus vyrų grupėje ir 2 atvejai vyresnių nei 75 m. amžiaus vyrų grupėje. Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registro duomenimis, 2010 m. nuo priešinės liaukos piktybinių navikų mirė 9 Lazdijų rajono savivaldybės vyrai.

Atrankinės mamografinės patikros dėl krūties vėžio programa skirta moterims nuo 50 iki 69 metų. Tyrimas atliekamas kartą per dvejus metus mamografijos įrenginį turinčioje sveikatos priežiūros įstaigoje. Vilniaus teritorinės ligonių kasos duomenimis, 2010 m. Lazdijų rajono savivaldybėje šia programa galėjo pasinaudoti 1281 moteris, iš kurių informacija apie galimybę dalyvauti šioje programoje buvo suteikta 262 moterims. Preliminariais duomenimis, 2010 m. Lietuvoje nustatyta 384 I stadijos krūties vėžio atvejai, 470 – II stadijos, 249 – III stadijos, 98 – IV stadijos. Preliminariais duomenimis, šiuo laikotarpiu Lazdijų rajono savivaldybėje buvo nustatyti 9 krūties vėžio atvejai: 2 – I stadijos, 3 – II stadijos, 1 – III stadijos ir 3 – ketvirtos stadijos. 2 atvejai registruoti 35-49 m. amžiaus moterų grupėje, 1 atvejis – 50-64 m. amžiaus moterų grupėje, 4 atvejai – 65-74 m. amžiaus moterų grupėje ir 2 atvejai – vyresnių nei 75 m. amžiaus moterų grupėje. Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registro duomenimis, 2010 m. nuo krūties vėžio piktybinių navikų mirė 5 Lazdijų rajono savivaldybės moterys.

Lazdijų rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras ragina gyventojus aktyviau pasinaudoti prevencinių programų teikiama galimybe. Norėdami sužinoti, kokiose prevencinėse programose Jūs galite dalyvauti, turite kreiptis į savo šeimos gydytoją, kuris, įvertinęs Jūsų sveikatos būklę, nuodugniau supažindins su prevencinėmis programomis ir paskirs reikiamus tyrimus.

PASTABA. Duomenys apie gyventojų sveikatos būklę pateikiami pagal Higienos instituto direktoriaus patvirtintą sveikatos informacijos centro planinį sveikatos statistinės

informacijos kalendorių. Galutiniai, o kai kurie tik preliminarūs, 2010 m. gyventojų metiniai sveikatos rodikliai pateikiami 2011 m.pabaigoje.

Parengta

pagal Valstybinės ligonių kasos, Vilniaus teritorinės ligonių kasos, Vilniaus universiteto Onkologijos instituto Vėžio kontrolės ir profilaktikos centro Vėžio apskaitos skyriaus ir Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registro informaciją

Parengė

Lazdijų rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro specialistė

A. Liaukevičiūtė